

Τι γεάφουν
οι εφημερίδες
και τα ωρολογικά
για τη
γυναίκα

Από την ομάδα εργασίας
του 2ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ

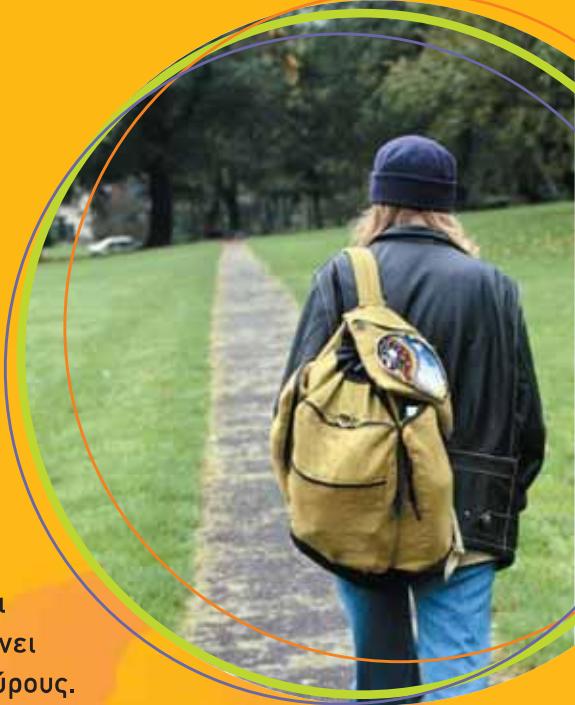
του ιθεογεράμιατος

Αν και θέλουμε να πιστεύουμε ότι ο ρατσισμός σήμερα έχει εξαλειφθεί εντελώς, η πραγματικότητα απέχει πολύ από αυτό. Αν και έχουν καταργηθεί τα σχολεία των λευκών και των μαύρων, ακόμα και τα λεωφορεία αυτού του είδους, παρ' όλ' αυτά συνεχίζουν οι διακρίσεις. Ακόμα και ο τύπος ορισμένες φορές κάνει διακρίσεις στον τρόπο που σχολιάζει λευκούς και μαύρους.

Ρατσισμός σήμερα υπάρχει παντού τριγύρω μας. Άλλες φορές τον καταδικάζουμε και τον καταγγέλλουμε και άλλες τον αγνοούμε απορροφημένοι από τα προβλήματα της καθημερινότητας.

Ρατσισμός όμως δεν υπάρχει μόνο ανάμεσα σε λευκούς και μαύρους, αλλά γίνονται και διακρίσεις ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες. Οι άντρες από τα πανάρχαια χρόνια κατείχαν πγετική και ευνοϊκότερη θέση σε σχέση με τις γυναίκες. Τα δικαιώματα που οι άντρες κατείχαν από πολύ παλιά οι γυναίκες μόλις πριν λίγα χρόνια απέκτησαν, όπως της Ψήφου. Σε μερικές χώρες οι γυναίκες βρίσκονται ακόμα σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους άντρες.

Σαν νέοι άνθρωποι ευαισθητοποιηθήκαμε στο θέμα του ρατσισμού και σαν κορίτσια, ιδιαίτερα στο θέμα του ρατσισμού κατά της γυναικάς. Η θέση της γυναικάς πάντα ήταν υποβαθμισμένη και άνιση σε σχέση με τους άντρες. Αυτό δεν μας αρέσει. Επικεντρωθήκαμε και ψάχαμε μέσα στο γυναικείο περιοδικό τύπο. Γιατί θέλαμε να δούμε πώς βλέπουν τα περιοδικά που ασχολούνται αποκλειστικά με τη γυναίκα τη θέση που αυτή έχει μέσα στην κοινωνία και ποια μνημάτα στοχεύουν να την επηρεάσουν.

στο τέλος του ιθεογεράμιατος

Μετά από μια έντονη προσπάθεια, λίγων αναγκαστικά μνημών, η ομάδα κατά του ρατσισμού της γυναικάς προσπάθησε να δείξει πως η γυναικά είναι ισότιμη με τον άντρα. Ψάχαμε μέσα από τον γυναικείο περιοδικό τύπο να βρούμε άρθρα και να δούμε το περιεχόμενό τους. Διαπιστώσαμε πως οι αρθρογράφοι έχουν καταλάβει την αξία της γυναικάς, γι' αυτό και η γνώμη τους έχει αντιρατσιστικό περιεχόμενο. Έχουν καταλάβει πως οι σύγχρονες γυναίκες έχουν και αυτές δικαιώματα και μπορούν να κάνουν ό,τι ακριβώς οι άντρες στον τομέα της εργασίας. Οι γυναίκες έχουν καταφέρει να “ξεφύγουν” από την προκατάληψη ότι αυτές είναι κατώτερες από τους άντρες, αν και έχουν πολλή δουλειά μπροστά τους για να την “εξαφανίσουν” τελείωση!!!

“Γιατί οι γυναίκες αμείβονται λιγότερο από τους άνδρες.”

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
“ΤΥΝΑΙΚΑ” 8/03/03

“...Είναι λοιπόν προφανές ότι το σλόγκαν “Πες μου το φύλο σου να σου πω την αμοιβή σου”, που επέλεξε πρόσφατα το ελληνικό Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) για να δημοσιοποιήσει το πρόβλημα της (άν)ισος αμοιβής είναι πιο επίκαιρο από ποτέ. Το Κ.Ε.Θ.Ι. έχει αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση των Ελληνίδων για κάθε μορφή ανισότητας ανάμεσα στα δύο φύλα. Το πρόγραμμα “Ιση αμοιβή - Προσοχή στο κενό”, που ξεκίνησε πέρυσι, ολοκληρώθηκε πρόσφατα με την ανακοίνωση της έρευνας για το χάσμα των αμοιβών στον τομέα της υγείας. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ελληνίδων Δημοσιογράφων (ΕΔΕΔ), με πρόεδρο την Εύη Δεμίρη, σε συνεργασία με την πρόεδρο του Donna Manager, του Ελληνο-Ιταλικού Επιμελητηρίου Παρί Ράπτη-Λύρα, βράβευσαν πέντε μεγάλες επιχειρήσεις που προώθησαν αξιοκρατικά γυναικες σε επιτελικές θέσεις. Ήδη, έχουν προηγηθεί ένα πανευρωπαϊκό συνέδριο σχετικά με την ισότητα των αμοιβών, στο οποίο συμμετείχε και η Άννα Διαμαντοπούλου, και η ανακοίνωση του μισθολογικού χάσματος, σε άλλους τομείς της ελληνικής οικονομίας. Όπως τονίζει στο “Bazaar” ο πρόεδρος του Κ.Ε.Θ.Ι. Βάσω Αρτινοπούλου, “το ζήτημα της ίσης αμοιβής είναι συναφές με τη μη ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας. Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι οι γυναίκες πολλές φορές καθυστερούν να μπουν στην αγορά εργασίας εξαιτίας και του αποκαρδιωτικού μισθολογικού χάσματος. Με στόχο το 60% (σε σχέση με το 37% σήμερα) των Ελληνίδων να εργάζεται σύντομα, και μάλιστα σε συνθήκες πραγματικής εργασιακής ισότητας, έχουμε οργανώσει πολλά σχετικά προγράμματα, όπως, για παράδειγμα, αυτό της ευαισθητοποίησης των μαθητών σε 3.500 σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, επειδή πιστεύουμε ότι η εξάλειψη των στερεότυπων πρέπει να αρχίσει από νωρίς, από τα μαθητικά χρόνια”.

Σύμφωνα με στοιχεία του Κ.Ε.Θ.Ι., το χάσμα στους μισθούς

στην Ελλάδα με βάση τις ωριαίες μεικτές αποδοχές ανέρχεται σε 28,5% και 25% στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες αντίστοιχα. Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου, οι γυναίκες λαμβάνουν κατά μέσο όρο 16% μικρότερη αμοιβή από αυτήν των ανδρών. Ελάχιστα μικρότερο είναι στον τουρισμό, ενώ αρκετά μεγαλύτερο είναι στον τραπεζικό κλάδο, όπου αυξήθηκε κατά τη δεκαετία του '90 και ανέρχεται σήμερα στο 23%. Γι' αυτόν το λόγο ενδεχομένως, κατά το τελευταίο μόνο τρίμηνο, το τηλεφωνικό κέντρο του Κ.Ε.Θ.Ι. έχει δεχτεί περισσότερα από 160 τηλεφωνήματα από εργαζόμενες που αντιμετωπίζουν άνιση μεταχείριση στο θέμα των αμοιβών. Ζητώντας νομική βοήθεια από τους εξειδικευμένους συμβούλους.

Τι μέλλει γενέσθαι; Σύμφωνα με την Άννα Διαμαντοπούλου, “οι ίδιες οι γυναίκες πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι μισθολογικές διακρίσεις εξακολουθούν να υφίστανται, ώστε να απαιτήσουν την αλλαγή των δεδομένων. Η απουσία των γυναικών από τα κέντρα λήψης αποφάσεων και η ύπαρξη μίας “γυάλινης” οροφής που τις εμποδίζει να ανελιχθούν σε θέσεις αυξημένης ευθύνης και υψηλότερων αποδοχών δεν θέτουν μόνο ζήτημα κοινωνικής και αποτελεσματικής λειτουργίας των αγορών και της οικονομίας γενικότερα”.

Στις προτεραιότητες της Ε.Ε. για τα επόμενα χρόνια συμπεριλαμβάνονται ο αναδιάρθρωση του τρόπου εκτίμησης της απόδοσης και της παραγωγικότητας των εργαζομένων, η βελτίωση των στατιστικών μετρήσεων των μισθολογικών ανισοτήτων, η υποχρέωση των επιχειρήσεων να συντάξουν εκθέσεις για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών εργαζομένων καθώς και η βελτίωση των υπηρεσιών φύλαξης παιδιών και άλλων εξαρτώμενων προσώπων. Στόχος των μέτρων θα είναι μέχρι το 2010 το “ασθενές” φύλο να ξαναβρεί και πάλι το σθένος του, τουλάχιστον μισθολογικά.

Αυτό το άρθρο μάς μιλάει για την ανισότητα μεταξύ του άντρα και της γυναίκας στον επαγγελματικό τομέα. Και συγκεκριμένα αναφέρεται στο ότι οι εργαζόμενες γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση αμείβονται από 16% έως και 38% λιγότερο από τους άντρες. Ακόμη, παρόλο που έχουν υιοθετηθεί διάφορες Συμβάσεις κατά καιρούς, η ανισότητα συνεχίζεται, μπορεί όχι με τον ίδιο ρυθμό, αλλά συνεχίζεται!

Η αρθρογράφος καταγράφει τη δυσάρεστη πραγματικότητα και επισημαίνει τη διάσταση ανάμεσα στις προβλέψεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και στην πραγματικότητα, που καταδικάζει τις γυναίκες σε μικρότερες αμοιβές - για ίση εργασία - από τους άντρες. Προσωπικά, όταν διάβασα αυτό το άρθρο σκέφτηκα ότι, φυσικά, δεν είναι σωστό να υποτιμώνται οι γυναίκες. Γιατί μας αποκαλούν το “ασθενές” φύλο; Και γιατί δεν δέχονται ότι έχουμε τα ίδια δικαιώματα με τους άντρες; Σιγά σιγά θα τα αποχτήσουμε. Βοήθεια θα έχουμε από τα θετικά μέτρα που πρόκειται να παρθούν στο μέλλον.

**ασθόψεις-σχόλια
της ομάδας
εργασίας**

η θηλυκή αθλευρά της τεχνολογίας

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
“ΓΥΝΑΙΚΑ” 8/04/03

Πριν από μερικά χρόνια, οι νέες τεχνολογίες εισέβαλαν θριαμβευτικά στη ζωή μας. Προς τα τέλη της περασμένης δεκαετίας, το Διαδίκτυο μπήκε στην καθημερινότητά μας, το e-mail άρχισε ν' αντικαθιστά τα ταχυδρομεία, η κινητή τηλεφωνία μεταβλήθηκε από καταναλωτικό αγαθό στο απόλυτο σήμερα κατατεθέν της κοινωνικής ευημερίας, ενώ οι εταιρίες νέας τεχνολογίας σκαρφάλωναν στην κορυφή του δείκτη NASDAQ, ώσπου ακούστηκε ο εκκωφαντικός κρότος της απότομης πτώσης. Το καταναλωτικό κοινό φάνηκε ανήμπορο να ανταποκριθεί στη συνεχή παραγωγή νέων προϊόντων, οι εταιρίες νέας τεχνολογίας με πεδίο δραστηριοποίησης τον κυβερνοχώρο άρχισαν να κλείνουν η μία μετά την άλλη και οι πωλήσεις πλεκτρονικών υπολογιστών μειώθηκαν. Παρ' όλα αυτά, η αγορά συνέχισε να κινείται με τη σωστή προβολή και προώθηση των προϊόντων μιας βιομηχανίας, στην οποία οι εξελίξεις κινούνται με την ταχύτητα της σκέψης. Στις σελίδες που ακολουθούν πέντε γυναίκες μιλούν για τις δυσκολίες, τις προοπτικές, αλλά και την πορεία τους στη βιομηχανία που σχεδιάζει το μέλλον.

Μαρία Βαΐδου, διευθύντρια μάρκετινγκ για Ελλάδα και Κύπρο, Sun Microsystems. Η πορεία της ξεκινά από την Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή Θεσσαλονίκης, μ' ένα πτυχίο του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων. Διασχίζει τον Ατλαντικό με μοναδικά όπλα το κοφτερό της μυαλό, τη θέληση και την εργατικότητα. Βρίσκεται στην Καλιφόρνια, όπου και διδάσκει, ως βοηθός καθηγητή. Ποσοτική Επιχειρησιακή Ανάλυση στο San Jose State University, απ' όπου παίρνει και το μεταπτυχιακό της. “Βρέθηκα στις ΗΠΑ δίχως πόρους από την οικογένειά μου. Εργάστηκα και σπούδασα με υποτροφία”. Σε σύντομο χρονικό διάστημα οι νέες τεχνολογίες μπαίνουν θεαματικά στη ζωή της και ο Σύλικον Βάλει γίνεται αναπόσπαστο κομμάτι μιας καθημερινότητας, που τρέχει με τις ταχύτητες των μικροτσίπ. Εκεί θα βιώσει την ξέφρενη κούρσα προς την κορυφή των εταιριών νέας τεχνολογίας και θα δει τη γέννηση του μύθου, που περιέβαλε για μία δεκαετία τις εταιρίες του χώρου. Οι επαγγελματικές της φιλοδοξίες παραχωρούν τη θέση τους στη νοσταλγία για την Ελλάδα και παίρνει τη μεγάλη απόφαση να επιστρέψει. Την ίδια στιγμή, οι νέες τεχνολογίες μόλις είχαν αρχίσει να παίρνουν τη θέση τους στην οικονομική πραγματικότητα της χώρας μας. “Ελειπαν οι υποδομές, ενώ οι διευθυντικές θέσεις για τις γυναίκες ήταν ανύπαρκτες. Θα έλεγα ότι ο χώρος αποτελούσε εφαλτήριο επαγγελματικής εξέλιξης των αντρών. Ωστόσο, στάθηκα τυχερή και βρήκα σχεδόν αμέσως εργασία στη Singular, ως διευθύντρια μάρκετινγκ”.

ανόγυεις-σχόλια
της ομάδας
εργασίας

Αυτό το κείμενο μας μιλάει για τις διακρίσεις απέναντι στη γυναίκα, προβάλλοντας το παράδειγμα μιας διευθύντριας λογισμικού στα Multirama, που εργάστηκε σκληρά με θέληση και εργατικότητα, για να φτάσει ψηλά.

Στο άρθρο αναφέρεται πως οι διευθυντικές θέσεις γυναικών ήταν ανύπαρκτες και ότι σε κάθε περίπτωση μία γυναίκα για να φτάσει ψηλά πρέπει να αρχίσει από πολύ χαμπλά, γιατί οι άντρες δεν εμπιστεύονται τις γυναίκες.

Γυναίκες ψρόσφυγες

Αυτές είναι ων δεν γιορτάζουν ώτε

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
“ΓΥΝΑΙΚΑ” 10/04/03

Της Φωτεινής Τσαλίκογλου

Για την ημέρα της γυναίκας αξίζει να σταθούμε στην αλήθεια μιας γυναίκας που δεν γιορτάζει ποτέ. Η γυναίκα πρόσφυγας. Η σιωπολή πλειονότητα ενός κατατρεγμένου σε όλη την υφήλιο πληθυσμού.

Από τα 22 εκατομμύρια προσφύγων στη Γη, το 80% είναι γυναίκες. Οι 3.000 από αυτές ζουν στη χώρα μας.

Ένας πληθυσμός που η ζωή του κυμαίνεται ανάμεσα σε δύο πόλους: “Άσυλο” - “Απέλαση”. Όπως λέμε “Ζωή” και “Θάνατος”. Εξαιρετικά σημαντικός είναι ο ρόλος της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, ενώ η Ελληνική Αντιπροσωπεία υπερβαίνει σε ζήλο και μόχθο τον εαυτό της. Όμως το ευρωπαϊκό τοπίο δεν είναι και τόσο ευνοϊκό. Η πίεση που ασκούν τα ισχυρά μεταναστευτικά ρεύματα προς την Ευρωπαϊκή Ένωση γεννά δυσπιστία και φόβο απέναντι στον απειλητικό ξένο. Η 11η Σεπτεμβρίου επιδείνωσε το ήδη ολισθηρό έδαφος. Στο Ευρωκοινοβούλιο οι μεταρρυθμίσεις που ψηφίζονται για το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών διαπινέονται από τη μέριμνα της καταστολής και του ελέγχου, ενώ ο επικείμενος ολέθριος πόλεμος στο Ιράκ θα προκαλέσει την προσφυγοποίηση έως και 2.000.000 ατόμων. Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η σύγχυση ανάμεσα στις έννοιες των “αιτούντων άσυλο”, των “μεταναστών προσφύγων” και των “λαθρομεταναστών” αποβαίνει συνήθως εις βάρος του πρόσφυγα. Ο εξ ορισμού “δίχως χαρτιά” πρόσφυγας κινδυνεύει να ταυτιστεί με τον λαθρομετανάστη.

Ωστόσο, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, η έννοια του πρόσφυγα έτσι όπως καθιερώθηκε στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1951 προσλαμβάνει μια εντελώς συγκεκριμένη σημασία. “Πρόσφυγας είναι ο άνθρωπος με δικαιολογημένο φόβο διώξεως επειδή ανήκει σε συγκεκριμένη φυλή, θρησκεία, εθνικότητα, κοινωνική ομάδα ή πολιτική παράταξη. βρίσκεται μακριά από τη χώρα καταγωγής του και εξαιτίας του φόβου αυτού δεν επιθυμεί να τύχει της προστασίας αυτής της χώρας”.

“Δικαιολογημένος φόβος” και “δίωξη”, οι δυο λέξεις-κλειδιά, που φανερώνουν μιαν αλήθεια η οποία εύκολα παρακάμπτεται: “Ουδείς γίνεται πρόσφυγας με τη θέλησή του”. Ο πρόσφυγας δεν έχει άλλη επιλογή από το να εγκαταλείψει τον γενέθλιο τόπο. Σε αυτό τον εξαναγκασμό οι γυναίκες είναι διπλά χαμένες. Υφίστανται την πίεση της προσφυγικής συνθήκης και επιπλέον πρόσθετες πιέσεις. Έχοντας οι περισσότερες υποστεί διώξεις, στερήσεις, βιασμούς, κακοποίησεις και εκμεταλλεύσεις πάσσος φύσεως, διαιωνίζουν το ευάλωτο της κατάστασής τους και την ευθραυστότητα της προϊστορίας τους στο νέο τόπο “υποδοχής”.

Εκεί όπου τις περιμένουν οι νέες συνθήκες κοινωνικού

αποκλεισμού: Γλωσσικοί φραγμοί. Ανέχεια. Απομόνωση. Πολιτισμικό σοκ σε μια άγνωστη χώρα με άγνωστους ανθρώπους. Χαοτικές και ανοίκειες συνθήκες διαβίωσης σε καταυλισμούς.

Και ο βασανιστικός χρόνος, που δεν περνά μέχρι να εκδικασθεί το αίτημά τους.

Η σωματική αλλά και η ψυχική υγεία πάσχει. Ερευνητικά δεδομένα φανερώνουν πως μια στις δύο γυναίκες πρόσφυγες υποφέρει από κατάθλιψη, μια στις τέσσερις από αγχώδη νεύρωση, ενώ η πλειονότητά τους υποφέρει από το σύνδρομο ενός μετατραυματικού στρες (PTSD).

“Να προλάβει να ζήσει προτού πεθάνει”. Ιδού το μεγάλο στοίχημα της γυναίκας-πρόσφυγα.

Ο αποχωρισμός από την οικογένεια αποτελεί ένα μείζον πρόβλημα. Συνεπώς, είναι σημαντικό το ότι μόλις πριν από λίγες μέρες έγινε δεκτή υπό την ελληνική προεδρία η οδηγία για την οικογενειακή επανένωση, που επί τρία χρόνια ταλάνιζε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Family Reunification Directive JHA Council Meeting of Feb. 27 & 28). Οι γυναίκες δεν είναι μόνον θύματα βίας και εκμετάλλευσης, αλλά και θύματα της ρητορείας και των εύκολων λόγων που αρθρώνονται για να τις υπερασπιστούν. Ο σεβασμός των διεθνών συμβάσεων είναι ένα πρώτο κανονιστικό βήμα για την τιθάσευση της ρητορείας.

Τι όμως να γίνει για όλες αυτές τις γυναίκες που κουβαλούν το τραυματικό ίχνος ενός απειλητικού παρελθόντος σε έναν εξίσου απειλητικό νέο τόπο:

Πώς να γίνει πράξη το άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης εις Βάρος των Γυναικών: Θα μπορούσε κανείς εδώ να δοκιμάσει να προτείνει την αλήθεια του αυτονόπτου, όπως:

Να αναγνωριστούν οι ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών προσφύγων, καθώς και εκείνων που ανήκουν σε ακόμη πιο ευάλωτες ομάδες (π.χ. ασυνόδευτα κορίτσια, ανάπορες, ψυχικά άρρωστες, πλικιωμένες).

Να υπάρξει μια αξιόπιστη πληροφόρηση για την κατάστασή τους και να γίνουν σχετικές εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού. Στην κατάρτιση των προγραμμάτων που τις αφορούν να συμμετέχουν ενεργά οι ίδιες. Το κράτος, οι τοπικές αρχές, οι ισχυροποιημένες μη κυβερνητικές οργανώσεις να παρέχουν στοιχειώδη υποδοχή, νομική και κοινωνική συμπαράσταση, πρόσβαση σε αγαθά πρώτης ανάγκης, όπως τροφή, στέγη, ένδυση και ιατρική περίθαλψη, προγράμματα ένταξης και προστασία κατά τον επαναπατρισμό όταν αυτός γίνεται δυνατός.

Απαραίτητη προϋπόθεση: η εναρμόνιση των διαδικασιών ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, για την οποία σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή της ελληνικής προεδρίας. Αξίζει τον κόπο. Δεν είναι μόνον χάριν αυτών, αλλά και χάριν ημών των ιδίων...

Η Φωτεινή Τσαλίκογλου είναι καθηγήτρια στο Τμήμα Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

ανδρόγυνες-σχόλια της ομάδας εργασίας

Στο άρθρο αυτό ο κα Τσαλίκογλου θίγει το πρόβλημα των προσφύγων, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον στις γυναίκες πρόσφυγες. Αναφέρει πως εκτός από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλοι οι πρόσφυγες οι περισσότερες γυναίκες έχουν υποστεί διώξεις, στερήσεις, βιασμούς και διάφορες τέτοιες καταστάσεις που συμβάλλουν στην εμφάνιση κατάθλιψης που έχουν οι περισσότερες.

Αξιοσημείωτο είναι να αναφέρουμε πως οι πρόσφυγες γυναίκες είναι περισσότερες, αφού αποτελούν το 80% όλων των προσφύγων. Η αρθρογράφος φαίνεται πως αυτό που της έχει κάνει εντύπωση είναι ότι οι γυναίκες πρόσφυγες δεν γιορτάζουν ποτέ.

Αν σκεφτούμε λίγο παραπάνω, καταλαβαίνουμε πως κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στην ελληνική κοινωνία. Οι γυναίκες ποτέ δεν γιορτάζουν, είτε έχουν γενέθλια είτε γιορτή, αντίθετα έχει καθιερωθεί απόν "έθιμο" να κάνουν τραπέζια για τη γιορτή του άντρα τους!

ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΣΑΜΙΟΥ

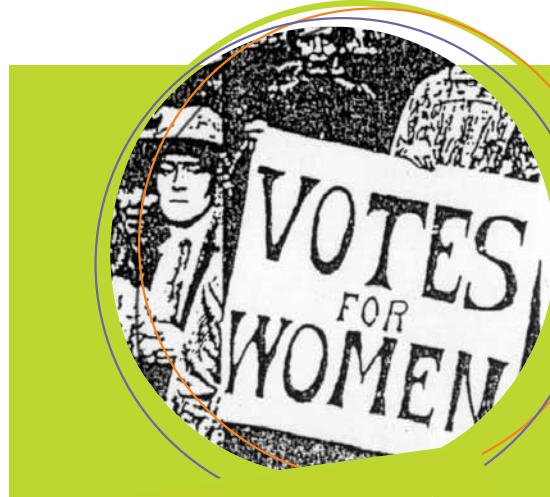
"ΙΣΤΟΡΙΚΑ"
τ. 175, 6/3/2003

Evas ópos γεννιέται

Η λέξη "σουφραζέτα" (αγγλικά "suffragette") είναι από εκείνες που κατάφεραν να μείνουν στην ιστορία, θυμίζοντάς μας ότι οι Αγγλίδες αγωνίστηκαν σθεναρά για την κατοχύρωση της δικής τους ισοπολιτείας. "Σουφραζέτα" είναι μια λέξη που κατάφερε να περάσει τόσο στο λόγο πολιτικών και διανοούμενων όσο και σ' εκείνο ευρύτερων λαϊκών στρωμάτων στην Αγγλία, για να μείνει ανεξίτηλα γραμμένη στη συλλογική μνήμη διεθνώς μέχρι σήμερα, ενώ όλα τ' άλλα έχουν πια ξεχαστεί. Η λέξη δεν βρήκε ποτέ την αντίστοιχη της στα ελληνικά, όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, όπου απλώς μεταγράφεται.

Ακριβώς γιατί δεν χρειάστηκε να εκφραστεί, παρά μόνο περιθωριακά, το αντίστοιχο του αγγλικού όρου. Το κίνημα των σουφραζετών υπήρξε ένα κίνημα που αναπτύχθηκε και έδρασε σχεδόν αποκλειστικά στη Βρετανία.

Η λέξη "suffragette" δεν δημιουργήθηκε όμως για να ονοματίσει αφορημένα τις οπαδούς της γυναικείας ψήφου, αφού σε όλο το 19ο αιώνα έχει καθιερωθεί και χρησιμοποιείται ο όρος "suffragist", ο οποίος υποδηλώνει ταυτόχρονα τις (όπως και τους) υπέρμαχους κάθε δικαιώματος ψήφου. Ο όρος σουφραζέτα δημιουργήθηκε για να εκφράσει μια καινούργια μορφή αγωνιζόμενης για τα δίκαια της γυναικας, πολιτικό υποκείμενο μιας αμιγούς γυναικείας φεμινιστικής κινητοποίησης. Κυριο χαρακτηριστικό της ήταν η άμεση και με μαχητικό τρόπο διεκδίκηση του δικαιώματος της ψήφου από το τμήμα εκείνο του φεμινιστικού κινήματος που θεωρούσε τα πολιτικά δικαιώματα ακρογωνιαίο λίθο της ιστόπτηας. Η λέξη υπήρξε δημοσιογραφικό δημιούργημα της εφημερίδας "Daily Mail" τον Ιανουάριο του 1906, την οποία επαναχρησιμοποίησε σε πρωτοσέλιδο της η εφημερίδα "Daily Mirror" δύο μήνες αργότερα. Οι δυναμικές φεμινίστριες υπέρμαχοι της ψήφου την οικειοποιήθηκαν αμέσως προάγοντάς την σε φραστικό σύμβολό τους. Οι σουφραζέτες χαρακτηρίζονται από το ότι εισήγαγαν στον αγώνα τους τις πρακτικές της "πολιτικής ανυπακοής", της "βίαιης αντίστασης", καθώς και της "επίθεσης" στο κράτος, που εξακολουθούσε να τις αγνοεί ως ολοκληρωμένους πολίτες.

ανδρόγυνες-σχόλια
της ομάδας
εργασίας

Η αρθρογράφος κάνει μια εκτεταμένη αναδρομή στο κίνημα των Αγγλίδων σουφραζετών, που διεκδίκησε με έντονο τρόπο την παραχώρηση πολιτικών δικαιωμάτων στις γυναίκες. Οι φωτογραφίες του άρθρου μας γινωρίζουν τις σημαντικότερες μορφές του κινήματος, όπως οι Έμελιν (μπτέρα), Σίλβι και Κρίσταμπελ (κόρες Πάνκχαρστ).

Εντύπωση προκαλεί το θάρρος των γυναικών αυτών και η αντοχή τους στις διώξεις που υφίσταντο, κάτι που φαίνεται καθαρά στις φωτογραφίες του άρθρου.

Boudioteres monachés. Γιατί θέλων να γίνων άντρες;

4.00 π.μ. Το μοναστήρι της Σαμαΐντονταγια αντηχεί από τους χτύπους της καμπάνας. Ήρα για το πρωινό ξύπνημα. Με τα κεριά στο χέρι, οι καλόγριες πηγαινοέρχονται σαν πυγολαμπίδες από τα κελιά στην τουαλέτα, από την τουαλέτα στον νιπτήρα και από εκεί στην κουζίνα, όπου ετοιμάζουν τα κάρβουνα για το φουύρνο. Το βρασμένο ρύζι μπαίνει σε ένα μεγάλο δίσκο και μαζί με αρωματικές σάλτσες και βρασμένα λαχανικά, όσπρια και μπαχαρικά τοποθετείται σε ένα τεράστιο τραπέζι, έξω στο δρόμο. Σιγά σιγά κάνει την εμφάνισή του μέσα από το σκοτάδι ο πρώτος μοναχός και χωρίς κουβέντα παίρνει το μερίδιό του. Πριν περάσει πολλή ώρα έχει σχηματιστεί ουρά έξω από το μοναστήρι. Μία ώρα αργότερα, οι μοναχοί έχουν τελειώσει πια το πρωινό τους και οι καλόγριες μοιράζονται τα απομεινάρια. Η Μα Σινγκασίρι, μια εικοσιεννιάχρονη βουδίστρια, μου λέει με έμφαση: "οι άνδρες είναι κάτι το ιερό! Είναι ανώτεροι. Πρέπει να τους υπηρετούμε".

Στη Σαγκάινγκ, τη βουδιστική πρωτεύουσα της Μιανμάρ, ζουν πάνω από 8.000 μοναχές και μοναχοί στα αμέτρητα βουδιστικά μοναστήρια της πόλης. "Ζω σε αυτό το μοναστήρι από τα 16 μου. Αυτές οι γυναίκες είναι η οικογένειά μου", λέει η αιωνόβια ηγουμένη του μοναστηριού της Σαμάιντονταγια Ντάου Νανασάρι. "Η

ζωή μου βρίσκεται στο τέλος της, αλλά δεν φοβάμαι. Έζησα έντιμα και στην επόμενη ενσάρκωσή μου θα έρθω στη Γη ως βουδιστής μοναχός.

Είμαι σίγουρη γι' αυτό". Στη Μιανμάρ, παρ' ότι οι γυναίκες μπορούν να χωρίσουν τους συζύγους τους, με δικαιώματα στη μισή περιουσία, να ξεκινήσουν δική τους δουλειά, να διατηρήσουν το επώνυμό τους μετά το γάμο, αναγνωρίζονται βάσει νόμου ως ισότιμοι πολίτες με τους άνδρες και δεν αποκλείονται από οποιαδήποτε δραστηριότητα ή επιδίωξη. Έρχεται ο βουδισμός και βάζει φρένο στη γυναικεία χειραφέτηση. Σύμφωνα με τις αρχές του κάρμα, οι πράξεις της προηγούμενης ζωής μας καθορίζουν την επόμενη ενσάρκωσή μας, τα πλούτη, την ευτυχία, την υγεία και, φυσικά, το φύλο. Η γυναικεία ενσάρκωση είναι αποτέλεσμα αρνητικού κάρμα, ένα είδος τιμωρίας.

Ο Ασίν Νιμάλα, ένας νεαρός μοναχός από το μοναστήρι Νταμαουντάγια της Γιανγκόν, μου εξηγεί: "Οι γυναίκες πρέπει να υπηρετούν τους άνδρες τους, γιατί μόνο έτσι μπορούν να ελπίζουν ότι θα ξαναγεννηθούν ως άνδρες. Οι άνδρες, πάλι, πρέπει να σέβονται τις γυναίκες τους. Αν τις απατούν, στην επόμενη μετενσάρκωσή τους θα γεννηθούν γυναίκες. Η προσφορά φαγητού και υπηρεσιών στους άνδρες μοναχούς, τους "γιους του Βούδα", θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους τρόπους για την απόκτηση θετικού κάρμα. Και οι καλόγριες το κάνουν αδιαμαρτύρητα, παρ' ότι τους κοστίζει ακριβά, καθώς πρέπει να συγκεντρώσουν τρόφιμα με τα πενιχρά μέσα που διαθέτουν, σε μια χώρα που μαστίζεται από τη φτώχεια. Το φορτίο που τους φαίνεται ασήκωτο, όμως, είναι η υποτίμηση και η έλλειψη σεβασμού που εισπράττουν. "Μπίκα στο μοναστήρι στα 19 μου", λέει η Μα Σινγκάσιρι. "Η ζωή μου εδώ ήταν ήρεμη και ανέμελη, αλλά λίγο μετά την είσοδό μου στο μοναστήρι οι γονείς μου απέκτησαν αναπάντεχα τον πολυπόθητο γιο και έπαψαν να ενδιαφέρονται για μένα και να μου στέλνουν χρήματα..."

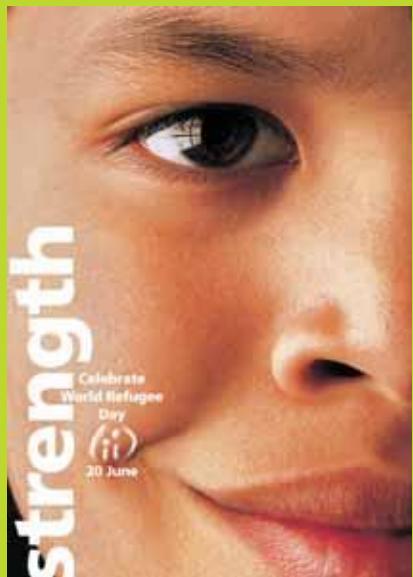
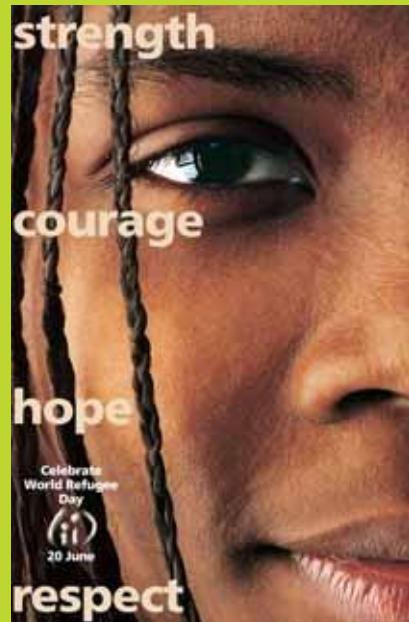
ανδρίες-σχόλια
της ομάδας
εργασίας

Με το παραπάνω άρθρο και τις σχετικές φωτογραφίες και τα σχόλια, φαίνεται ο ρατσισμός προς τη γυναίκα. Αν και σε κάποιες χώρες, όπως αναφέρεται, έχουν κάποια δικαιώματα, ωστόσο είναι υποχρεωμένες να υπηρετούν τους άντρες. Η στάση αυτή μου φαίνεται εντελώς ρατσιστική, διότι τόσο οι ικανότητες των αντρών όσο και των γυναικών είναι εξίσου πολύτιμες, για τη ζωή του καθενός.

Η στάση των αντρών προς τις γυναίκες τις οδήγησε σε άσχημα αποτελέσματα. Δηλαδή ακόμα και σήμερα, στη σύγχρονη εποχή, οι γυναίκες να αποδέχονται ότι είναι κατώτερες και να επιθυμούν στην επόμενη ζωή τους να είναι άντρες. Η υποτίμησή και η κακομεταχείριση που γινόταν οδήγησαν σε αυτά τα αποτελέσματα. Οι γνώμες μας φυσικά είναι εντελώς αντίθετες. Και όπως είναι φυσικό δεν θα επιθυμούσαμε την ίδια μεταχείριση, ακόμα και αν είχαμε κάποια δικαιώματα. Το λάθος αυτών, ίσως, είναι ότι πείστηκαν σε ένα πράγμα το οποίο δεν ισχύει, ότι είναι δηλαδή κατώτερες από τους άντρες, λόγω του φύλου τους. Πρέπει όμως να ξέρουμε ότι τα δύο φύλα είναι εξίσου ισότιμα τόσο για να δείχνουν σεβασμό το ένα στο άλλο όσο και να παραδέχονται την αξία του καθενός, όποιο φύλο και αν έχει!

Το περιοδικό αφιερώνει ένα εκτενές άρθρο για τη θέση της γυναικάς στο Μιανμάρ. Ιδιαίτερα τη διαφορά στον τρόπο ζωής ανάμεσα στους Βουδιστές μοναχούς και στις γυναίκες μοναχές.

Στο άρθρο υπάρχουν πολλές αντιρατσιστικές αναφορές, όπου στιγματίζεται η κακομεταχείριση των γυναικών, η οποία όμως οφείλεται στις θρησκευτικές και κοινωνικές αντιλήψεις που επικρατούν. Ιδιαίτερα μας προβλημάτισε η παθητικότητα που επιδεικνύουν οι γυναίκες. Απαρνούνται την αξία του φύλου τους και προσδοκούν να ξαναγεννηθούν ως άντρες!!!

Δραστηριότητες

- ➔ Διαβάστε και συζητήστε στην τάξη τα κείμενα που συγκέντρωσε η ομάδα εργασίας του 2ου Γυμνασίου Αχαρνών σχετικά με τη γυναίκα. Εντοπίστε τα σημεία στα οποία συμφωνείτε καθώς και τα σημεία στα οποία διαφωνείτε. Αναπτύξτε τα επιχειρήματά σας.
- ➔ Τα παραπάνω κείμενα προσεγγίζουν μια σειρά από σημαντικά θέματα, όπως: οι αμοιβές των γυναικών, οι γυναίκες και η τεχνολογία, οι γυναίκες πρόσφυγες, η θέση της γυναικάς στη θρησκεία, οι Αγγλίδες σουφραζέτες κ.ά. Επιλέξτε ένα από τα θέματα αυτά και ερευνήστε το σε βάθος. Παρουσιάστε τα συμπεράσματα της μελέτης σας στην τάξη.
- ➔ Κάνετε τη δική σας έρευνα στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο. Συγκεντρώστε άρθρα, κείμενα, ειδήσεις, διαφημίσεις, φωτογραφίες και οποιαδήποτε άλλο υλικό αφορά τη γυναίκα. Υπάρχουν στο υλικό από κάποιες διακρίσεις σε βάρος των γυναικών; Συζητήστε στην τάξη σχετικά με αυτό.
- ➔ Στα συμπεράσματα της έρευνάς της η ομάδα εργασίας του 2ου Γυμνασίου Αχαρνών υποστηρίζει ότι "οι αρθρογράφοι έχουν καταλάβει την αξία της γυναικάς, γι' αυτό και η γνώμη τους έχει αντιρατσιστικό περιεχόμενο". Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με το παραπάνω συμπέρασμα. Παρουσιάστε τα επιχειρήματά σας και συζητήστε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σας.